

PRODLOUŽENÉ verze kompaktních dodávek umožňují naložit vozíčkáře do prostoru za druhou řadou sedadel a výrazně tím zvýšit přepravní kapacitu.

I S VOZÍKEM DŮSTOJNĚ

Jestliže pro většinu z nás je auto příjemným, leč v krajním případě snadno postradatelným komfortem, **PRO VOZÍČKÁŘE ČASTO PŘEDSTAVUJE JEDINOU MOŽNOST, JAK SE DŮSTOJNĚ POHYBOVAT PO SVĚTĚ.** Jenže komfortně naložit a posléze bezpečně odvézt osobu upoutanou na vozíku není vůbec jednoduché.

Kčastým převozům vozíčkáře pomůže speciálně upravený automobil. Modifikace mají postiženému umožnit dostat se do auta a strávit v něm cestu bezpečně a v rámci možností pohodlně. Ať už za volantem či jako pasažér. Zatímco možnosti přepravy mimo vozík by vydaly na samostatný článek, my se zaměříme na převoz bez opuštění vozíku.

Protože vozíčkářů je relativně málo, velkosériová výroba speciálních aut by byla ekonomicky neospravedlnitelná. Například v Česku se jich ročně prodají řádově stovky. Zájemci navíc mívají velmi rozdílné požadavky co do provedení, výbavy, přepravní kapacity i velikosti auta. Hodně také záleží na tom, zda má jít o jednocelovou pomůcku pro vozíčkáře, nebo univerzál, sloužící zároveň k podnikání či rodinným přepravám. To

je příležitost pro specializovaného úpravce.

Takových v Česku působí hned několik, nejznámější je firma API ze Slap u Tábora. Úpravci by měli mít své produkty homologované, v ideálním případě celoevropsky. Pak nebudete mít problém takto

Přestavbami vozidel pro převoz vozíčkářů se zabývají výhradně drobní úpravci.

ve vozidlo přihlásit ani v zahraničí a máte jistotu, že přestavba byla provedena s ohledem na bezpečnost a použitím kvalitních komponentů. První cesta zájemce o nový vůz zpravidla vede do autosalonu vybrané značky, tam jej zkontaktují se zástupcem firmy provádějící příslušné úpravy. Ten nejdříve s klientem rozebere jeho potřeby,

navrhne mu optimální typ vozu i přestavby a případně poradí i se získáním příspěvku na pořízení. Zákazník si poté s prodejci vybraného typu auta dohodne dodání a způsob financování. K němu nabízí řada značek speciální slevy pro držitele průkazů ZTP či ZTP/P,

ať už plošné, či ve formě individuálních akcí na konkrétní model. Například na Volkswagen Caddy Life lze v případě nároku na státní podporu, od dovozce momentálně získat až 20% slevu.

Vůz po dodání zamíří rovnou na přestavbu, při níž se podrobí požadovaným úpravám se zachováním původních vlastností vozu.

Odborníci namontují výsuvnou či výklopnou rampu nebo zvedací elektrohydraulickou plošinu. U nejrozšířenějších typů, tedy menších vozidel s nájezdem pro vozíčkáře zezadu, úpravy zahrnují náhradu prostřední části podlahy takzvanou flexi rampou neboli kompozitním dílem s nájezdním korytem a výklopnou nájezdní rampou, která ve sklopeném stavu vytvoří s podlahou jednotnou plochu, využitelnou pro běžný odvoz nákladu. Potřeba je též doplnit kotvicí prvky do podlahy. Do větších dodávek, například VW Crafter, lze s výhodou použít flexibilní podlahu. Do ní lze podle potřeby na různá místa uchytit jak kotvení invalidního vozíku, tak běžná sedadla či další výbavu. Případně unese i náklad a díky odolné povrchové úpravě takové zacházení dlouhodobě snese

a nechá se i snadno čistit. Kotvicí body pak lze samozřejmě použít i pro fixaci či organizaci nákladu.

Na přání klienta lze doplnit i elektrický naviják, který vozíčkáře bez námahy a rizika převrácení vytáhne až na místo. Chybět by neměly nastavitelné hlavové opěrky. Hlava osoby na běžném vozíku s nízkým opěradlem by totiž jinak nebyla chráněna proti nárazu zezadu.

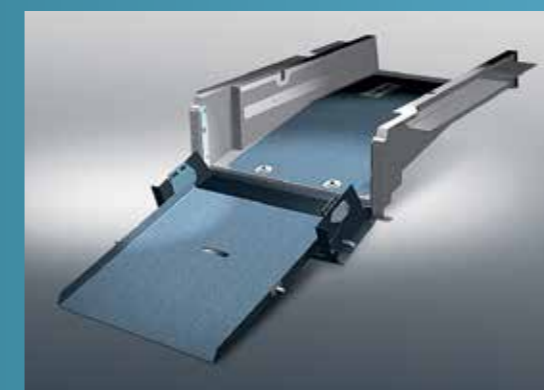
Při výběru vhodného vozidla je třeba zohlednit řadu specifických požadavků. V první řadě legislativních – osoba přepravovaná mimo sedadlo na vozíku je samozřejmě také zahrnována do počtu cestujících, jichž by s oprávněním skupiny B nemělo být na palubě více než devět (včetně řidiče). A do vozu otypovaného jako pětimístný nemůžete legálně naložit šestého pasažéra, byť nesedí na sedadle. Montáž zvedacího či nájezdového zařízení také zvýší o desítky kilogramů pohotovostní hmotnost vozu, kterému by měla do dosažení nejvyšší přípustné hmotnosti stále zůstat dostatečná rezerva (běžný invalidní vozík sice váží kolem 13 kg, ale typ s elektrickým pohonem klidně desetkrát tolik). Vůz by měl mít interiér vysoký minimálně 135 cm, tolik standardně potřebuje osoba sedící na běžném vozíku. Minimální délka a šířka potřebného prostoru pro stojící vozík sice není exaktně stanovena žádnými normami, avšak pro zajištění dostatečného komfortu vozíčkáře by měla činit přinejmenším 120 × 75 cm.

VŮZ PRO PŘEVOZ VOZÍČKÁŘE POD LUPOU

1. Pro přestavbu je ideální kompaktní dodávka s výklopným víkem a zatmavenými okny.
2. Vozík by měl být kotven k podlaze ve čtyřech bodech a samotný vozíčkář ještě připoutaný klasickým samonavíjecím bezpečnostním pásem.
3. Součástí výbavy by měla být i výklopná opěrka pro hlavu vozíčkáře, která jinak není chráněna proti nárazům zezadu.
4. Univerzální kotvicí prvky s navijecími fixačními pásy lze díky rychloupínáku snadno demontovat, pokud nejsou právě třeba.

FLEXI RAMPA OD FIRMY API: SRDCE PŘESTAVBY

SPECIÁLNĚ NAVRŽENÝ kompozitní díl vytvoří pohodlnou nájezdovou rampu pro vozíčkáře a zároveň i prostor k bezpečné fixaci stojícího vozíku. K jeho montáži je třeba odstranit část podlahy u zadního konce auta – ideální je dodávka typu VW Caddy či Caddy Maxi – a do vzniklého otvoru vevařit základní díl. Ten je zkonstruován s ohledem na rozměry daného vozu se zachováním původní geometrie. API vlastní globální homologaci. Výklopný pevnostní mezikus pak supluje odstraněnou část zadního nárazníku, sklopná deska

na konci má tři funkce. Ve sklopené poloze vytvoří rovinu se zbytkem podlahy a umožní využívat ložný prostor k jeho původnímu účelu, po vyklopení se stane bezpečnou nájezdovou rampou a po naložení vozíku se vztyčí a tím jej zezadu bezpečně zafixuje. Pro montáž flexi rampy musí být prostor, proto jsou vyloučeny modely s pohonem zadní nápravy (překážející diferencíál) nebo tovární přestavbou na CNG (tlakové zásobníky). Použit se nedá rovněž rezervní kolo. Vůz je po úpravě vybaven sadou na opravu pneumatik.

VÝHODY PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ

PRŮKAZ osoby zdravotně postižené (OZP) vydává úřad práce, který na základě rozhodnutí lékařské posudkové služby rovněž přidělí jeden ze tří stupňů mimořádných výhod. Uvádíme ty, které se týkají provozovatele automobilu převážejícího OZP.

TP (TĚŽKÉ POSTIŽENÍ)

S tímto stupněm se nevážou žádné výhody pro motoristy.

ZTP (ZVLÁŠTĚ TĚŽKÉ POSTIŽENÍ)

Nárok na parkovací kartu a využívání vyhrazených míst pro invalidy či zřízení vyhrazeného parkovacího místa (za poplatek). Osvobození od poplatku za registraci vozidla, vydání řidičského průkazu a nutnosti používat dálniční kupon (pokud je převážena postižená osoba nebo se pro ni jede). Vůz s kartou ZTP smí vjet do pěší zóny i zákazu vjezdu s dodatkem Dopravní obsluha vjezd povolen. Na nezbytně nutnou dobu může vjet i do zákazu vjezdu, ovšem nesmí být překážkou na silnici.

ZTP/P (ZVLÁŠTĚ TĚŽKÉ POSTIŽENÍ S PRŮVODCEM)

Výhody shodné se stupněm ZTP.

Mimořádně vhodné a cenově dostupné jsou kompaktní dodávky (například VW Caddy). U nich se řeší nájezd pro vozíčkáře zpravidla zezadu, proto by neměly mít tovární přestavbu na CNG, pohon všech kol a rezervu na obvyklém místě. S ohledem na komfort přepravovaných vozíčkářů by neměla chybět klimatizace, kvůli manipulaci se hodí zadní boční dveře na obou stranách. Logicky musí jít o osobní, nikoliv nákladní verze. Petr Freiman z firmy Volkswagen Užítkové vozy navíc doporučuje preferovat výklopné, nikoliv

křídlové zadní dveře. S nimi je totiž možné se pohybovat kolem vozíčkáře, na kterého zároveň neprší. A dodává, že během manipulace s nájezdovou rampou by mělo být parkovací senzory možné deaktivovat, nejlépe automaticky. Jinak by během nakládání vozíčkáře mohly spouštět planý poplach. U vozů přestavovaných na ruční řízení je pochopitelně samozřejmostí automatická převodovka. Tu Volkswagen nabízí do všech užítkových modelů, běžně využívaných k těmto účelům.

Ladislav Čermák

CO UMÍ FLEXI RAMPA API

V základní poloze tvoří rovinu s podlahou, lze normálně vozit náklad.

Vztyčená koncová část slouží jako bezpečná fixace naloženého vozíku.

Výklopné konzoly fixují sedadla místo běžných úchytů v podlaze.

Po vyklopení sedadel se konzoly sklopí a vytvoří prostor pro vozík.

DALŠÍ MOŽNOST představuje přestavba velké dodávky, například VW Crafter, na komfortní přepravník pro více vozíčkářů, vybavitelný zdvihací plošinou. Konverzí může projít i ojetý vůz v dobrém stavu. Ideálním kandidátem je třeba starší model Volkswagenu Caddy (dole).

i ZÁKLADNÍ POJMY

► **PŘIHODÍ-LI** se vám úraz či zdravotní komplikace s trvalými následky, stáváte se v očích legislativy osobou zdravotně postiženou (OZP). Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) nejprve prostřednictvím lékařské posudkové komise posoudí váš zdravotní stav a míru ztráty pracovní schopnosti. Pokud dosahuje aspoň 35 %, stáváte se invalidou a můžete si sám nebo prostřednictvím opatrovníka zažádat o invalidní důchod. Invalidita je od roku 2010 posuzována jako třístupňová, třetí stupeň znamená omezení pracovní schopnosti o 70 a více procent. Paraplegie či hemiple-

gie automaticky spadají do nejvyšší kategorie, více se dozvíte v tzv. vyhlášce o posuzování invalidity. Úřad práce (ÚP) vydá průkaz OZP, osoby s určitou mírou postižení také mohou na úřadu práce žádat o příspěvek na pořízení zvláštní kompenzační pomůcky – motorového vozidla a také pravidelný příspěvek na jeho provozování. Osoba, pro níž má být vozidlo pořízeno, musí být starší tři let a schopna řízení či převozu automobilem. Musí se také prokázat, že jej potřebuje k pravidelným jízdám. Výše příspěvku se odvíjí mj. od četnosti jízd, k nimž má být pořízen.

i LEGISLATIVA

► **VŮZ PRO PŘEPRÁVU VOZÍČKÁŘŮ** se v očích legislativy neliší od normálního auta, musí tedy plnit zákon o podmínkách provozu na pozemních komunikacích. Měl by dodržovat dopravní předpisy, absolvovat technické prohlídky a vozit s sebou povinnou výbavu. Pozor, nárok na parkování na vyhrazeném místě pro invalidy má i takový vůz pouze v případě, že právě převáží postiženou osobu a je řádně označen „parkovacím průkazem pro osobu postiženou“, tedy známou modrou kartičkou s piktogramem vozíčkáře. Takto označený automobil také nepotřebuje dálniční kupon, ovšem pouze pokud převáží postiženou osobu. I pasažér převážený na vozíku se započítává mezi přepravované osoby.

PARKOVACÍ karta platí jako jediná výhoda zdravotně postižené osoby plošně v celé Evropské unii.

i STÁTNÍ PŘÍSPĚVEK NA POŘÍZENÍ

► **NEMALÉ** náklady na pořízení speciálního vozidla může soukromému žadateli s těžším postižením snížit stát prostřednictvím tzv. příspěvku na zvláštní kompenzační pomůcku – motorové vozidlo ve výši až 200 000 Kč. Postižený má rovněž právo na odpočet DPH, uvedená částka se tedy odečítá od ceny bez DPH. Příspěvek je poskytován jednou za deset let a žádá se o něj na úřadu práce (žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku), který je také oprávněn kontrolovat, zda je takový vůz stále v držení postiženého a využíván v souladu s podmínkami poskytnutí příspěvku. Doporučení o přidělení

příspěvku dodává lékařská posudková správa, úřad práce pak rozhoduje o jeho výši, kvůli čemuž provádí i tzv. sociální šetření v domácnosti žadatele. Získání příspěvku obvykle trvá kolem tří měsíců, praktické zkušenosti však hovoří o línosti úředníků i jejich tendencích přiznávat co nejnižší částky. Metodika, používaná k jejich výpočtům, je totiž stanovena poměrně vágně a dává úředníkům určitý manévrovací prostor. Připravte se proto na možnost dlouhých a nepřijemných sporů. Osobám trvale upoutaným na vozík však bývá příspěvek přiznán bez větších problémů.

i ZÁRUKA TOVÁRNÍ A ÚPRAVCOVA

► **I V PŘÍPADĚ** vozu upraveného pro převoz hendikepovaných platí, stejně jako u jiných úprav, tovární záruka v omezené míře. Takže zatímco třeba Volkswagen poskytuje na užítkové vozy čtyřletou záruku, dodatečné úpravy kryje zákonná dvouletá garance. Z tovární záruky vypadává každý díl, který byl přestavbou přímo či nepřímo ovlivněn. Zatímco u karoserie je to jasné, v případě elektroinstalace či palubních systémů už může jít o malý rébus. Stačí například pozměnit původní elektrické vedení či je přetížít dodatečně montovanou elektrohydraulikou a už to může být důvod k zamítnutí. Úpravci za svou práci rovněž ručí, a dojde-li ke škodě na autě jejich vinou, měli byste případné nároky uplatňovat rovnou u nich – ušetříte si tím dost času a peněz.

SE ZÁRUČNÍMI podmínkami se důkladně seznámte před nákupem.

Petr Freiman

Vedoucí oblasti prodeje – Speciální úpravy vozů u značky VW Užítkové vozy

► **Kdo si nejčastěji kupuje auta upravená na převoz osob upoutaných na vozíku?**

Nejčastějšími kupujícími jsou samotné hendikepované osoby, případně jejich zástupci. V současné době výrazně roste poptávka od domovů seniorů i samotných měst a obcí, neboť začínají poskytovat sociální služby svým obyvatelům. O rozšíření služeb pro ZTP aktuálně uvažují také taxislužby.

► **Lze i na pořízení takového auta využít financování z vaší nabídky? Které doporučujete?**

Samozřejmě i tyto vozy lze financovat u našeho partnera společnosti Volkswagen Financial Services. Konkrétně se jedná o produkt FlexFin. Tento způsob financování můžeme nabídnout všem zájemcům o užítkové vozy Volkswagen.

► **Jaký typ vozidla z vaší nabídky je nejvhodnější pro převoz osoby na vozíku?**

Nejvhodnější je Caddy Maxi, který má dost prostoru pro vozíčkáře a zároveň standardní místa pro pět osob. Není vysoký a vjedete s ním do většiny garáží. Na jaře 2017 uvedeme nový Crafter. U něj vidíme velký potenciál pro převoz většího počtu hendikepovaných i na delší trasy. Navíc nabídne automat a řadu asistentů, usnadňujících řízení. Nový Crafter bychom rádi nabídli právě obcím a městům, u nichž evidujeme zvýšený zájem o sociální služby obyvatelům, ale také domovům seniorů a organizacím, které poskytují své služby osobám s omezenou pohyblivostí.